

DIABETI I SHEQERIT DHE MIKROANGIOPATIA DIABETIKE (RETINOPATIA DHE NEFROPATIA DIABETIKE)

THANAS FURERAJ*

Summary

DIABETES MELLITUS AND DIABETIC MICROANGIOPATHY

(DIABETIC RETINOPATHY AND NEPHROPATHY)

In this article are discussed retrospective data about diabetic retinopathy and nephropathy of 100 patients with diabetes type 1 (insulin-dependent) and 100 patients with diabetes type 2 (non-insulin-dependent), chosen at random.

Diabetic retinopathy was not found in type 1 (insulin-dependent), diabetic patients with duration of diabetes less than 5 years, but was found in some type 2 (non-insulin-dependent) diabetic patients with duration of diabetes less than 5 years ($P < 0.01$).

Diabetic retinopathy, estimated chiefly by albuminuria of 24 hours, was not found in type 1 (insulin-dependent) diabetic patients with duration of diabetes less than 5 year, but was found in some type 2 (non-insulin-dependent) diabetic patients with duration of diabetes less than 5 years.

Our data are similar with data of other investigators, and would be more interesting if we could use fluorescein for fundus oculi, and if we could determine mikroalbuminuria.

1. Konceptet bashkëkohore për mikro dhe makroangiopatitë diabetike

Dihet se ndërlikimet vaskulare të diabetit janë pothuajse të pashmangëshme, pavarësisht nga koha e shfaqjes dhe graviteti i ecurisë së tyre (3,4,6). Bazuar në dëmtimet e enëve të gjakut, këto ndërlikime ndahen në dy grupe të mëdha: makroangiopatia diabetike dhe mikroangiopatia diabetike (1,7,8,9).

Nga ana morfologjike makroangiopatia është në fakt ateroskleroza diabetike, që nuk dallohet nga ateroskleroza që vjen nga shkaqe të tjera. Nisur nga ky fakt, makroangiopatia konsiderohet si ndërlikim i jospesifik i diabetit të sheqerit (4,28).

Mikroangiopatia diabetike përfaqëson në vetvete një ndërlikim specifik që shkaktohet vetëm nga diabeti i sheqerit. Duhet thënë se ky është një ndërlikim i gjeneralizuar, që përfshin të gjitha enët e vogla (kapilarët dhe arteriolat) të organizimit, por shfaqje klinike jep në sy (retinopatia diabetike), në veshka, (nefropatia diabetike) dhe në zemër (kardiomiopatia diabetike) (23, 24, 26, 27). Punimet e viteve të fundit mbështesin tezën sipas të cilës në bazë të mikroangiopatise diabetike qëndron hiperglicemia e zgjatur, e shoqëruar ose jo me glukozuri (2,5, 7,9, 10).

Hiperglicemitë paglukozuri përfaqësojnë tolerancën e ulur (të dëmtuar) të glukozës, nocion i futur

më 1979 nga shoqëria amerikane e diabetologjisë. Dihet se ky nocion zëvendësoi "diabetin paglukozuri", që në klasifikimet e vjetra shprehej me temat "diabet kimik", "diabet latent", "diabet subklinik", "diabet në kufi" (9,22). Punime të shumë autorëve të botuar pas vitit 1979, dëshmojnë se ndërlikimet vaskulare të diabetit të sheqerit shfaqen qysh në "stadin e tolerancës së dëmtuar të glukozës", që në shumë raste paraprin shfaqjen e diabetit të sheqerit tip II joinsulinovartës (9,22, 26, 28).

Praktika klinike tregon se ka raste të shumta ku diagnoza e diabetit tip II, joinsulinovartës vihet "rastësisht" nga ndërlikimet e shumta vaskulare dhe nervore.

Në diabetin insulinovartës ndërlikimet vaskulare dhe sidomos mikroangiopatia nuk konstatohet menjëherë pas fillimit të diabetit. Si rregull ajo shfaqet pas disa viteve dhe lidhet ngushtë me gradën e ekuilibrit të diabetit. Kur diabeti është i ekuilibruar, këto ndërlikime shfaqen vonë dhe kanë gravitet më të lehtë dhe e kundërta (10,11,12,15). Megjithatë, duhet thënë se disa autorë mbrojnë pikëpamjen sipas së cilës, edhe për shfaqjen e ndërlikimeve të diabetit, ashtu sikurse edhe për vetë diabetin ka rëndësi dhe predispozicioni gjenetik (2,5,11,13). Disa autorë kanë vënë re se në disa diabetikë tip I, insulinovartës, ndërlikimet mikroangiopatike lidhen më tepër me predispozicionin gjenetik se sa me gradën

* Dërguar në Redaksi më 3 Qershor 1995, miratuar për botim në 8 Dhjetor 1995.

Nga Shërbimi i Endrokrinologjisë i Qendrës Spitalore Universitare, Tiranë (TH.F.).

Adresa për letërkëmbim: Th. FureraJ, Shërbimi i Endrokrinologjisë i Qendrës Spitalore Universitare, Tiranë.